

NAMŲ DARBŲ VERTINIMO PRIEMONĖS IR GAIRĖS

Pastaruoju metu pagausėjo internetinių paslaugų „teikėjų“ už pinigus padaryti įvairių mokomųjų dalykų namų darbus. Nebereikia net prieš pamoką slapčia ant palangių rašyti nuo draugo... Taigi, varta labiau pamąstyti, ar namų darbus vertinti kaip tiesioginį darbą, ar būtų objektyviau jį pridėti prie kaupiamojo vertinimo sistemos kriterijų. Spręsti Jums. Jei „išrandate“ tikrai unikalią ND užduotį, tuomet drąsiai vertinkite dideliu pažymiu į dienyne, nesibaimindami, jog atsakymai bus „nupirkti internete“.

Pasiūlysiu, kaip namų darbų užduotis patikrinti efektyviau, išvengiant nusirašymo.

Labai veiksminga namų darbų forma yra liepti **sudaryti** mokiniams to, ką jie mokėsi tą dieną/pamoką, **schema**. Toks metodas padeda pakartoti, įsiminti, apmąstyti medžiagą, yra malonus ir padeda formuluoti klausimus apie tai, ko mokomasi (jei jų atliktas darbas kuo nors nepriimtinas, gražinkite jiems užduotį patobulinti be jokio įvertinimo).

Namų užduotys, kurias galima lengvai pritaikyti tikrame gyvenime, bus geriau priimamos ir efektyvesnės.

Galimi namuose mokymosi būdai:

- *pokalbiai su tėvais ar kaimynais* (informacijos surinkimas, remiantis patirtimi, žiniomis ir nuomonėmis);
- *TV žiūrėjimas* (skirkite užduotis, kur reikia remtis naujausiais filmais, mokslo žiniomis, laidomis, reklama, socialiniais tyrimais, istorija ir t.t.);
- *dienoraščio rašymas* (poezija, trumpi pasakojimai ar aprašymai ir pan.);
- *eksperimentai* (atliekami su įprastais namų apyvokos reikmenimis);
- *sodininkystė*;
- *valgio gaminimas* (pvz. matematiniai santykiai, vienetai; galima ne tik technologijų sritį išvelgti, o ir etnokultūrą, papročius ir pan.);
- *modelių konstravimas*.

Geriausia, jei ND yra trumpos, aiškos, praktiškos ir reikšmingos užduotys. Įvertinkite KĄ ir KODĖL užduodate.

NEFORMALUS ĮVERTINIMAS. Vienas iš būdų „įvertinti“ nepriimant nuosprendžio – tai sukurti vertinimo sistemą, kurioje vartojama neutrali frazeologija.

Pvz.:

DN. „DAR NE“ - mokinys ką tik pradėjo mokytis (gilintis) kurią nors temą ar dalyką. Pažangos dar nėra.

FORM. „FORMAVIMAS“ - mokinys formuoja pagrindinius įgūdžius ir gebėjimus, kurių reikia temai ar dalykui įvaldyti. Čia egzistuoja pakopos, pagal kurias galima spręsti apie mokinio pažangą.

TEŠ. „TEŠIMAS“ - mokinys jau atitinka tam tikro dalyko ar įgūdžio įvaldymo kriterijus ir toliau jį studijuoja.

Tai atima daug laiko, bet ilgai suteikia daugiau stabilumo, nešališkumo ir tikslumo.

KAD SUKURTUMĖTE SAVO VERTINIMO (nebūtinai ND) KRITERIJŲ SĄRAŠĄ, TURITE:

1. Išnagrinėti kitus turimus kriterijų sąrašus ir pasisemti iš jų minčių.
2. Susirasti mokinių darbų pavyzdžių ir išnagrinėti jų kokybės diapazoną.
3. Pažymėti puikių darbų ypatybes.
4. Išdėstyti teigiamas ypatybes pagal svarbą.
5. Susidaryti kriterijų sąrašo pavyzdį.
6. Patikrinti jį vertindami tam tikrą skaičių mokinių darbų.
7. Pakoreguoti prireikus.

NAMŲ DARBŲ VERTINIMO KRITERIJAI TURI APIMTI:

1. reikšmės sistemą;
2. atlikimo strategiją;
3. įgūdžius;
4. asmenines nuostatas;
5. veikiančius sistemų modelius;
6. asmeninę prasmę.

ASMENINĖS PRASMĖS (ISI)VERTINIMO LENTELĖ *Vertinti turi ir mokytojas, ir pats mokinys. Apibraukiamas tinkamas balas.										
Judėjimas į priekį siekiant visokeriopų mokymosi tikslų – visa ko darymas laiku	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Geba pritaikyti vieno dalyko žinias kitam	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Geba pritaikyti mokykloje įgytas žinias gyvenime/praktikoje	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Suvokia, ką tema teikia jam pačiam - besimokančiajam	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Geras supratimas pagrindinių ir detalių bei nukrypimų nuo temos klausimų	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Suvokia, kas parodo temos aktualumą ir reikšmę lokaliame ir globaliame kontekste	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Fizinis žinių, įgūdžių ar sugebėjimų demonstravimas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

NAMŲ DARBŲ (galima pritaikyti ir klasės veikloje) VERTINIMO BŪDAS „NETIKRAS DARBAS“

Gera praktika yra vertinti darbą dalyvaujant pačiam mokiniui, drauge aptariant rezultatus, jų priežastis.

„Netikro“ darbo vertinimas (grupėmis, poromis ar savarankiškai) gali būti **naudojams tam**, kad mokiniai galėtų ugdytis vertinimo ir įsivertinimo gebėjimus; mokytojas gali pateikti vertinimui „netikrą“ darbą, t. y. anoniminį darbą, kurį parengė pats mokytojas, buvę mokiniai ar paralelinių klasių mokiniai. Galima pateikti užduotis išspręstų namų darbų, padarius tyčinių klaidų.

„Netikro“ darbo vertinimo **pranašumas** yra tas, kad visi mokiniai vertina tą patį darbą, todėl paskui lengviau sekasi diskutuoti klasėje, be to, išvengiame šališkumo. Mokytojas gali pateikti darbą, kuris neatitinka aptartų kriterijų, ar darbe palikti tyčinių klaidų, kurios reikiama kryptimi provokuotų diskusijas.

Iš pradžių „netikro“ darbo vertinimą pagal pateiktus kriterijus geriausia atlikti mažose grupelėse, kad mokiniai galėtų vienas kitam padėti. Vėliau mokiniai „netikro“ darbo vertinimą turėtų gebėti atlikti vieni, savo nuomonę pasitikrindami diskusijos metu.

Patarimai mokytojui. Ką daryti siekiant efektyviau ugdyti mokinių įsivertinimo ir vienas kito vertinimo gebėjimus?

- Sudarykime mokiniams galimybes pamąstyti ir pasakyti, kas jiems padeda mokytis, kada jiems lengviau mokytis.
- Paašškinkime vertinimo schemą / kriterijus, akivaizdžiai parodykime juos demonstruodami atliktą darbą.
- Paprašykime įsivertinti darbą pagal sutartus kriterijus.
- Pratinkime mokinius įsivertinti dirbant poromis ir / ar mažomis grupėmis.
- Suteikime mokiniams galimybių pakalbėti apie tai, ką jie išmoko, kas jiems buvo sunku mokantis.
- Skatinkime mokinius diskutuoti kartu apie tai, kaip galima darbą patobulinti.
- Duokime mokiniams laiko reflektuoti savo mąstymą, prašykime jų paašškinti savo mąstymo žingsnius (kaip gavai tokį rezultatą / atsakymą ir pan.).
- Kartu su mokiniais numatykime laiką tolesniems jų mokymosi žingsniams aptarti.